

Канален слой: Контрол на грешките

1

Канален слой:

Контрол на грешките

Справяне с:

• Изгубени кадри

- Кадри недостигнали до получателя
- Установени с помощта на поредни номера
- Възстановени чрез повторно предаване (за трафик чувствителен към загуби) или интерполация/екстраполация (за трафик чувствителен към закъснения)

• Повредени кадри

- Разпознаваме кадър пристига, но някои битове (в неизвестни позиции) са сгрешени.
- 2 подхода:
 - Бракуване на кадъра, т.е. данните, пренасяни от кадъра, не се изпращат към горния слой (за трафик чувствителен към загуби)
 - Призоваване на кадъра, като се разчита на горните слоеве да се справят с грешките.
 - Укриване/маскиране на грешки (*error concealment*)
 - Заглавната част на кадъра трябва да е без грешки
 - Грешките в данните се коригират в по-горните слоеве с помощта на използване на излишък в тях (*redundancy*) или с помощта на интерполация/екстраполация на другите им стойности
 - За трафик чувствителен към загуби (глас, видео, мултимедия)
 - Намалява изискванията към надеждността и потреблението на енергия, но с цената на по-големи изчислителни усилия

2

Контрол на грешките: Видове

• Закъсняващ контрол, използващ обратна връзка (*Backward Error Control, BEC*)

- Всеки кадър съдържа само достатъчно излишна информация, позволяваща на получателя да открие дали има грешки, но не и тяхното местоположение.
- Използва се повторно предаване на сгрешения кадър
- За двупосочни канали
- Използва се в каналния, мрежовия и транспортния слой
- По-малко излишък / по-евтин метод

• Изпреварващ контрол, без обратна връзка (*Forward Error Control, FEC*)

- Всеки кадър съдържа повече излишна информация, така че получателят може да открие кои точно от получените битове са сгрешени.
- Корекция на грешките се извършва чрез инвертиране на битове, за които е установено, че са сгрешени.
- За еднопосочни канали (напр. носители на информация като CD, DVD) или канали с голямо време за разпространение на сигнала (сателитни, космически)
- Използва се във физическия слой при предаване по зашумени (напр. безжични) канали или в по-горните слоеве за мултимедийен трафик, предаван в реално време.
- По-голям излишък / по-скъп метод

3

Закъсняващ контрол, използващ обратна връзка (*BEC*)

• Базиран на алгоритми за контрол на грешките и схеми за контрол на повторното предаване

- Известни с общото наименование „Автоматична заявка за повторно предаване“ (*Automatic Repeat reQuest, ARQ*)
- Целта на ARQ е да превърне ненадеждния канал в надежден

• Използва кодиране в канала (*channel coding*), за постигане на надеждно откриване на грешки.

- Примерни кодове: проверка по четност (*parity check*), контролна сума (*checksum*), цикличен код (*CRC*).

4

ARQ: Схеми за потвърждение

5

ARQ: PAR

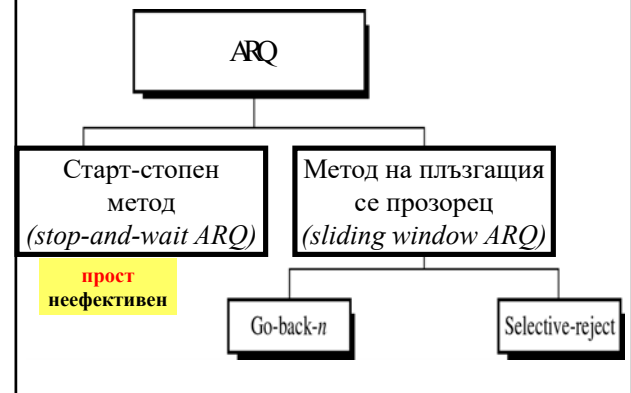
- Получателят връща положителна квитанция/потвърждение (*ACK*) за успешно получените (без грешки) кадри
- Подателят предава повторно кадрите, които не са били потвърдени в рамките на определен период от време (*timeout*)
- Квитанцията има същия номер като:
 - Следващия кадър, очакван от получателя
 - По-често използван метод
 - или последния успешно получен кадър

6

ARQ: NAK

- Получателят връща отрицателна квитанция (*NAK*) за кадър, в който е била открита грешка.
- Подателят предава повторно кадъра
- Видове реализации**
 - Подателят предава повторно всички кадри, започвайки от този, за който е била получена отрицателна квитанция.
 - *Връщане към N-та позиция назад (Go-Back-N)*
 - Подателят предава повторно само кадъра, за който е била получена отрицателна квитанция.
 - *Избирателно отхвърляне (Selective-Reject)*
- Различни подходи**
 - Selective-Reject* игнорира кадрите получени неопоред и изпраща NAK само за повредените кадъра
 - Go-Back-N* изпраща NAK и за кадрите получени неопоред

7

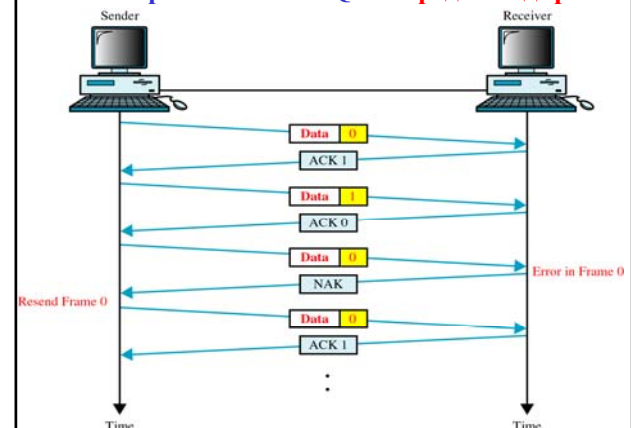
ARQ: Видове

8

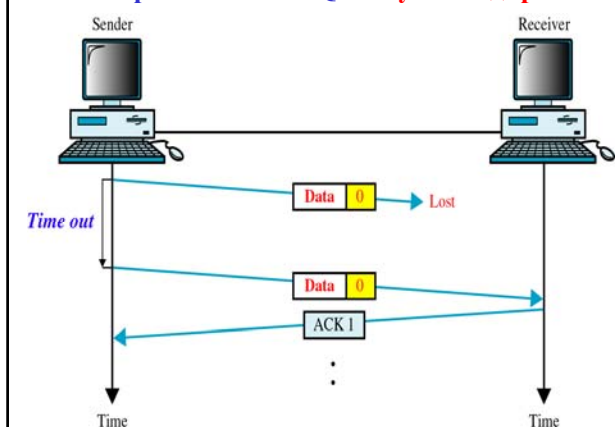
ARQ: Stop-and-Wait

- Подател**
 - Предава един кадър и стартира таймер
 - Спира и изчаква потвърждение преди изпращането на следващия кадър
 - Ако получи NAK преди изтичане на времето (или не получи ACK или NAK до изтичане на времето), предава повторно кадъра.
 - Повторно предаваните копия имат същия номер като оригиналния кадър, което позволява на получателя да открива дубликатите (т.е. копията на един и същ кадър).
 - Ако получи ACK преди изтичане на времето, предава следващия кадър, номериран по *mod 2* (т.е. употребяват се редуващи номера: 0, 1, 0, 1, ...)
- Получател**
 - Получава кадър и го проверява за грешки
 - Ако няма грешки, отговоря с ACK.
 - Ако има грешки, отговоря с NAK (или мълчание).

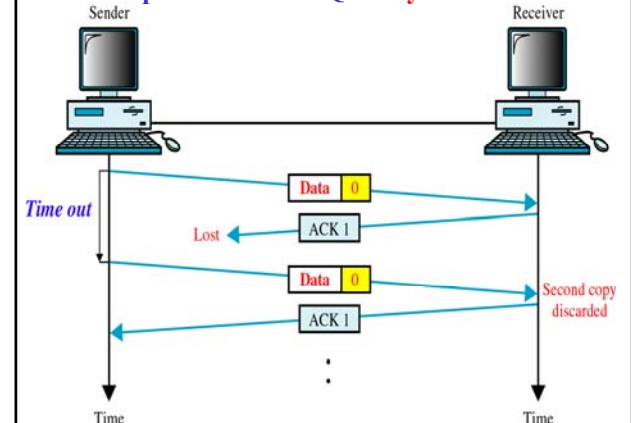
9

Stop-and-Wait ARQ: Повреден кадър

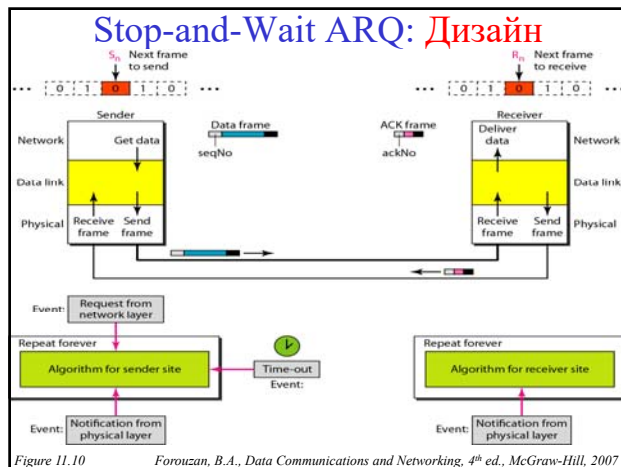
10

Stop-and-Wait ARQ: Изгубен кадър

11

Stop-and-Wait ARQ: Изгубено ACK

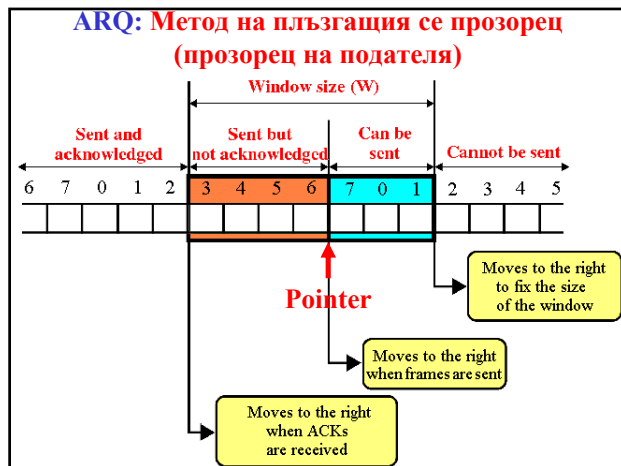
12

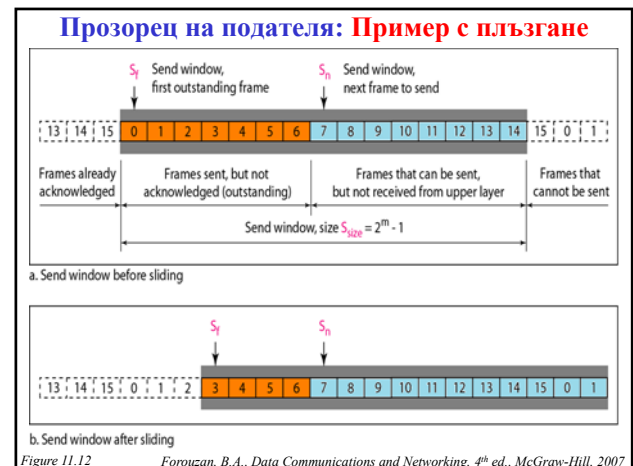
13

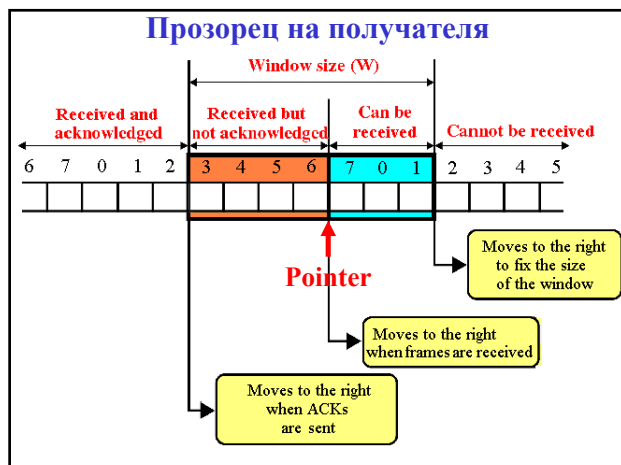
14

15

16

17

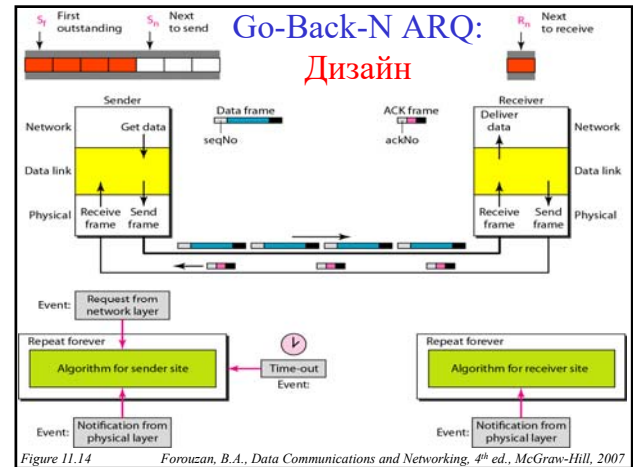

18

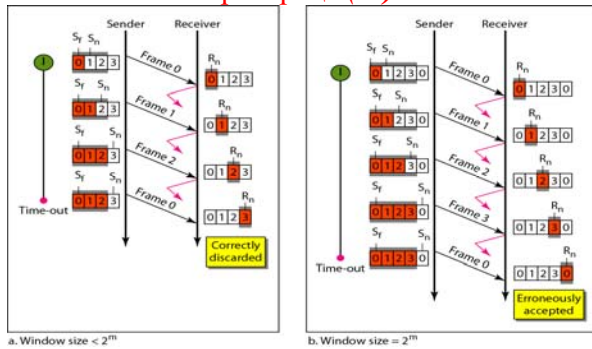
ARQ: Go-Back-N

- Базиран на метода на плъзгащия се прозорец
 - Прозорец (с размер W), използван за контролиране броя на кадрите, които могат да се изпратят по канала без да се чака потвърждение.
- Подател**
 - Може да изпрати няколко кадъра (един след друг)
 - Използва буфер с размер, побиращ до $W=2^m-1$ кадъра.
 - Стартира отделен таймер за всеки изпратен кадър
- Получател**
 - Приема кадрите **само поред!**
 - Т.е. отхвърля кадри, които са получени правилно, но не поред.
 - Използва буфер само за 1 кадър
 - Ако приетият кадър е с очаквания пореден номер, го проверява за грешки:
 - Ако няма грешки, изпраща потвърждение ACK.
 - Ако има грешки, отговора с NAK (или не отговаря изобщо).
 - Отхвърля съответния кадър и всички следващи кадри, докато не получи пак този кадър без грешка.
 - Подателят трябва да се върне обратно и да изпрати отново този кадър, и всички следващи кадри от прозореца, независимо дали вече са били изпратени или не!
 - Ако полученият кадър не е с очаквания поредния номер, го отхвърля (заедно с всички следващи кадри до получаването на този същия кадър) и отговора с NAK (или с мълчание).

19

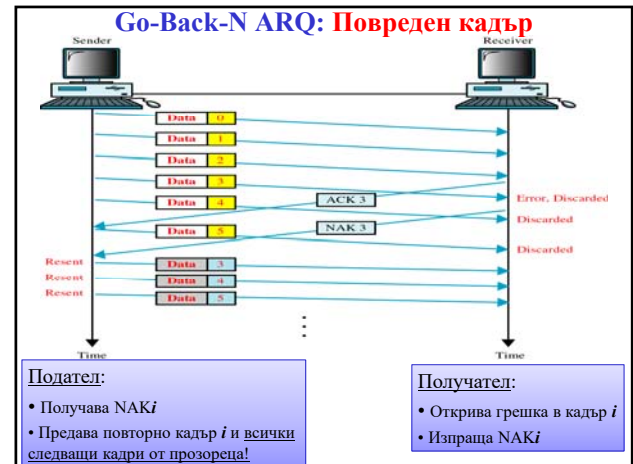

20

Go-Back-N ARQ: Максимален размер на прозореца (W)

Размерът на прозореца на подателя трябва да бъде по-малък от 2^m ; размерът на прозореца на получателя е винаги 1.

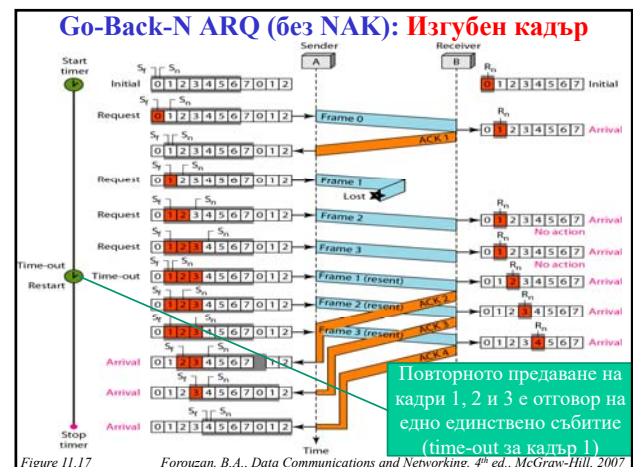
21

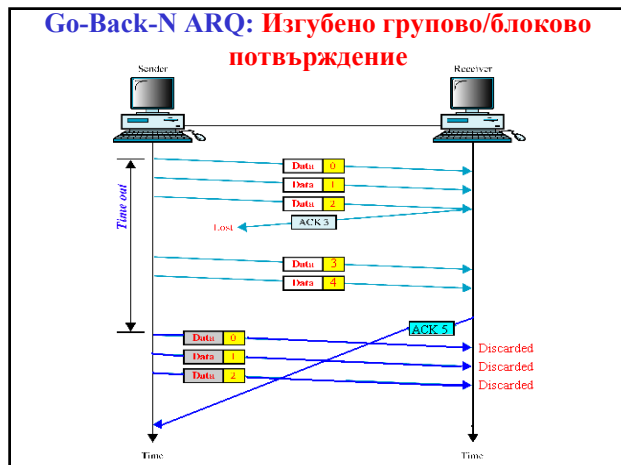
22

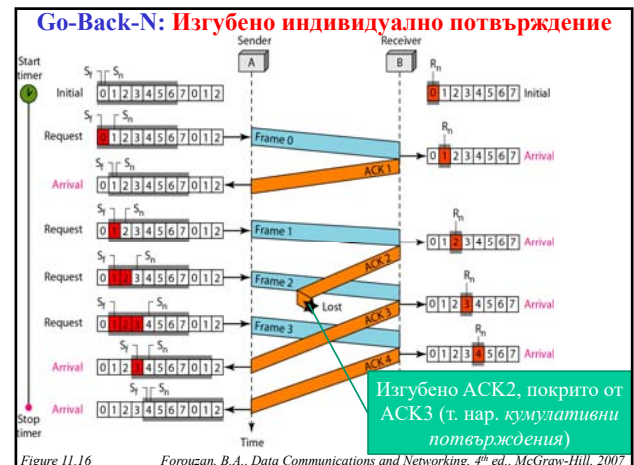
23

24

25

26

Go-Back-N ARQ:
Предимства и недостатъци

- **Предимства**
 - Малък буфер за получателя
 - Проста логика за подателя
- **Недостатъци**
 - Увеличен брой повторни предавания
 - Вероятно повторно предаване на кадри, получени вече веднъж правилно (но не по ред)
 - Излишен разход на енергия
 - Сериозен проблем за мобилни устройства, захранвани с батерии.

27

Go-Back-N ARQ: Ефективност

$$Eff = \frac{mW}{h + m + a + 2C\tau}$$

Без грешки и повторни предавания

$$Eff = \frac{mP_s}{h + m} [(1/P_s - 1)N + 1]$$

С грешки (голям прозорец W ; N повторени PDU)

$$Eff = \frac{mWP_s}{h + m + a + 2C\tau} [(1/P_s - 1)W + 1]$$

С грешки и повторни предавания (малък прозорец W)

28

Конвейерно предаване (pipelining)

- Използва се за повишаване на **ефективността**
- Подателят предава кадри непрекъснато за време, равно на общото транзитно време (в двете посоки – отиване и връщане) на канала (*round-trip transit time, RTT*).
- Точно в момента, когато подателят завърши с изпращането на последния кадр от прозореца, пристига потвърждение за първия изпратен кадр.
- По такъв начин той може да продължи без забавяне с изпращането на кадри без паузи между тях, при което се постига **ефективност 100 %!**

29

Piggybacking

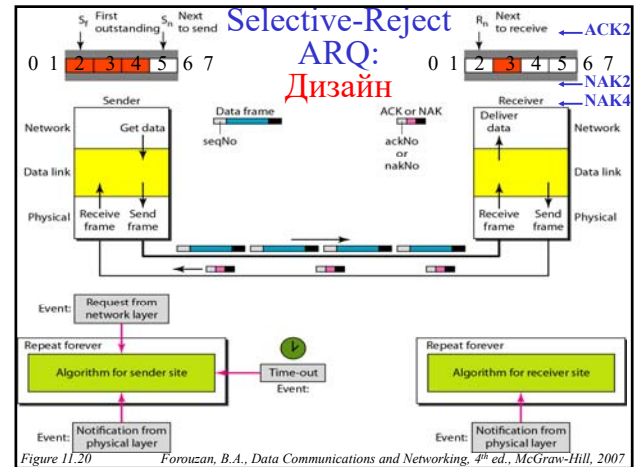
- Всеки кадр има 2 номериращи полета:
 - Пореден номер на самия кадр
 - Пореден номер на ACK/NAK в обратната посока
- Ако даден възел има за изпращане данни и ACK/NAK, той ги изпраща заедно в един кадр, а не в 2 отделни кадра.
 - Спестяват се комуник. ресурси
- Ако даден възел има данни за изпращане, но няма нови ACK/NAK, той повтаря последното изпратено ACK/NAK.
 - Когато другия комуникаиращ възел получи дублиращо ACK/NAK, той просто го игнорира.
- Ако възел има ново ACK/NAK за изпращане, но не и нови данни, той изпраща ACK/NAK контролен кадр.

30

ARQ: Selective-Reject (Selective-Repeat)

- Подобен на Go-back-N, обаче:
 - Подател
 - Предава отново само изгубените кадри, или приетите с грешки от получателя, или кадрите, на които им се е изгубила квитанцията!
 - Получател
 - Приема кадри не по ред; стига да са без грешки (буферира ги, докато липсващите кадри не пристигнат).
 - Има буфер за $W = 2^{m-1}$ кадри
 - Избирателно изисква повторно предаване само за сгрешените кадри
- **Предимства**
 - Минимизира броя на повторните предавания
 - Не се влияе значително от закъснения, вследствие на разпространението на сигнала.
 - Подходящ за спътнирни канали с големи закъснения на сигнала
 - Превъзхожда Go-Back-N
- **Недостатъци**
 - Получателят трябва да поддържа достатъчно голям буфер
 - По-сложна логика за подателя

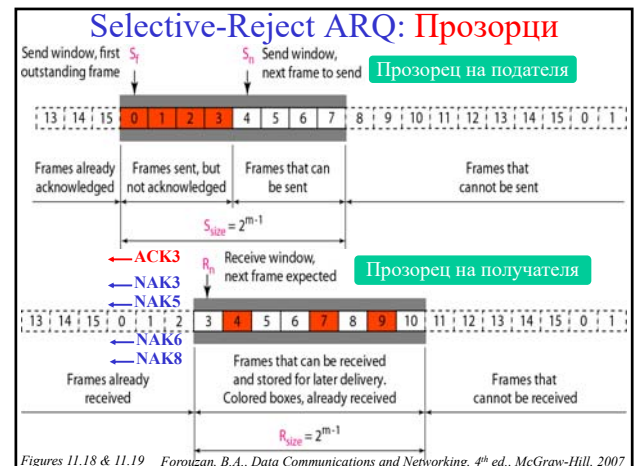
31

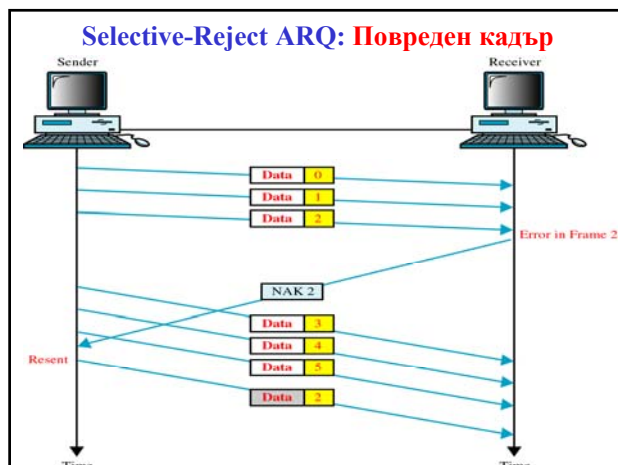
32

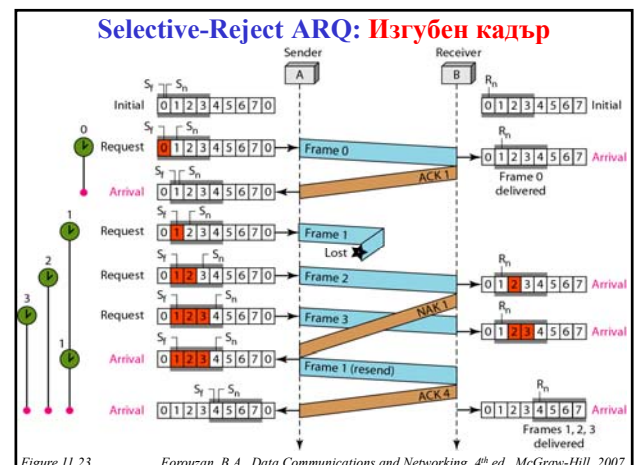
33

34

35

36

Selective-Reject ARQ: Ефективност

$$Eff = \frac{mW}{h + m + a + 2C\tau}$$

Без грешки
и повторни
предавания

$$Eff = \frac{mP_s}{h + m}$$

С грешки и повторни
предавания
(голям прозорец W)

$$Eff = \frac{mWP_s}{h + m + a + 2C\tau}$$

С грешки и повторни
предавания
(малък прозорец W)

37

Хибридни ARQ (Hybrid ARQ, H-ARQ)

- Съчетават изпреварващ контрол (FEC) с ARQ за постигане на по-ефективно използване на канала и по-висока производителност
- Ако е необходимо повторно предаване, получателят запазва кадъра и по-късно го комбинира с неговите повторно предадени копия за възстановяването му без грешки.
 - Дори ако повторно предадените копия са повредени, тяхната комбинация може да доведе до безгрешен вариант.
- Работи по-добре от оригиналния ARQ в условия, предразполагащи към лошо качество на сигнала, но за сметка на значително по-ниска производителност в условия, позволяващи добро качество на сигнала.
- Използва в стандартите HSDPA и HSUPA, като осигурява високоскоростно предаване на данни в UMTS клетъчни мрежи, както и в стандарта IEEE 802.16-2005 за мобилен широколентов безжичен достъп (WiMAX).

38

H-ARQ: Схеми за реализация

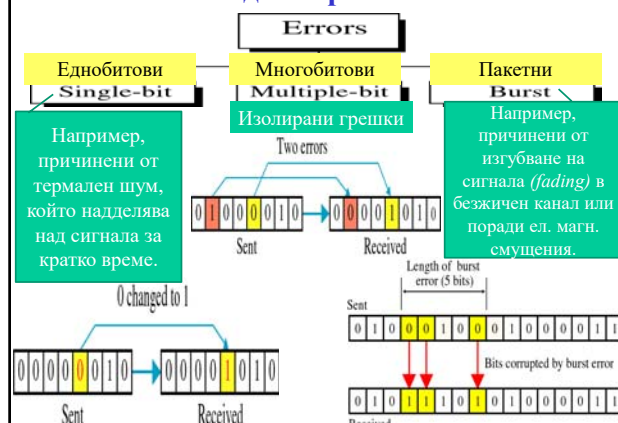
- Комбинирано преследване (*chase combining, CC*)
 - Подателят предава повторно всеки път едно и също копие на кадъра (кодирано със слаб/олекотен FEC)
 - Вариация: FEC се прилага само за повторно предаваните копия; оригиналният кадър се предава без FEC.
 - Получателят (декодерът) съчетава различните копия на кадъра, претеглени според техния SNR
 - Например, с помощта на *мажоритарен вот (бит по бит)*.
- Нарастващ излишък (*incremental redundancy, IR*)
 - Подателят изпраща копия на кадъра с различен излишък, в съответствие с показателя за качество на канала (*feedback channel quality indicator, CQI*).
 - Представа се по-добре от CC, но с цената на повишена сложност.
 - По-голям буфер в приемника
 - По-сложна схема

39

**Кодиране в канала
(шумоустойчиво кодиране)**

- Видове грешки и кодове
- Принципи за откриване и коригиране на грешки
- Примерни кодове
 - За откриване на грешки
 - За коригиране на грешки

40

Видове грешки

41

Видове кодове

- За **изолирани грешки**
 - Кодове за откриване на грешки (проверка по четност, ...)
 - Кодове за коригиране на грешки (кодове на Хеминг, конволюционни кодове, ...)
- За **пакетни грешки**
 - Кодове за откриване на грешки (циклически кодове, ...)
 - Кодове за коригиране на грешки (код на Рийд-Соломон, ...)
- Техника за декорелиране на пакетни грешки (*interleaving*)
 - Позволява използването на код за изолирани грешки за борба с пакетни грешки

42

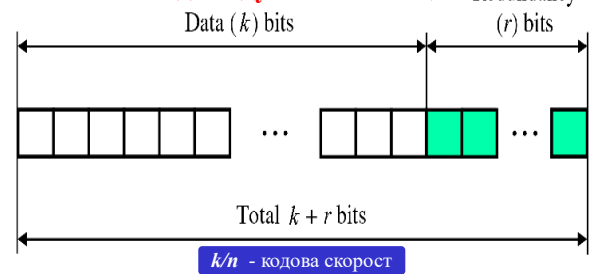
Кодове, използвани по-нататък в лекцията

- Блокови кодове
 - Информационната поредица е разделена на блокове
 - Контролни битове се добавят към всеки блок
- Системни кодове
 - Информационните битове се предават директно, без промяна.
- Линейни кодове
 - Контролните битове са линейна функция на информационните битове, например XOR.

43

Кодове за откриване/коригиране на грешки:

Кодова дума/комбинация

В блоковите кодове, информационните битове са разделени на блокове, състоящи се от k бита. След това към всеки блок се добавят r контролни бита (чрез използване на някаква математическа функция). Получената n -битова комбинация ($n = k + r$) се нарича **кодова дума**.

44

Блокови (n, k) кодове: Процес на откриване/коригиране на грешки

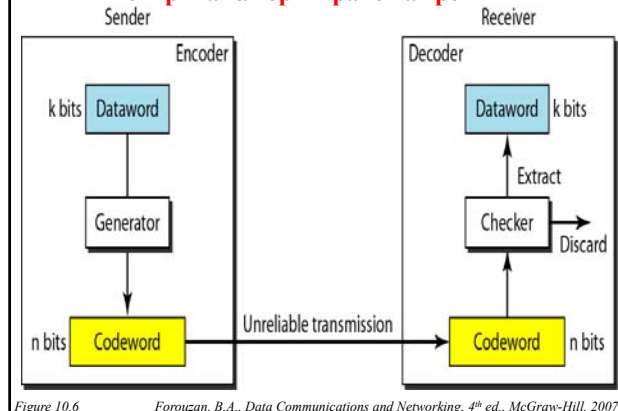
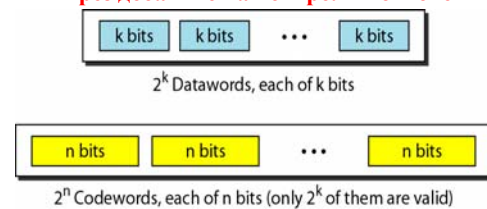

Figure 10.6 Forouzan, B.A., Data Communications and Networking, 4th ed., McGraw-Hill, 2007

45

Блокови кодове: Разширяване на пространството чрез добавяне на контролни битове

Примерен (3,2) код:

- Валидни код. думи: $\{000, 011, 101, 110\}$
- Невалидни код. думи: $\{001, 010, 100, 111\}$

Datawords	Codewords
00	000
01	011
10	101
11	110

Figure 10.5 Forouzan, B.A., Data Communications and Networking, 4th ed., McGraw-Hill, 2007

46

Разстояние на Хеминг

Разстояние на Хеминг (d)

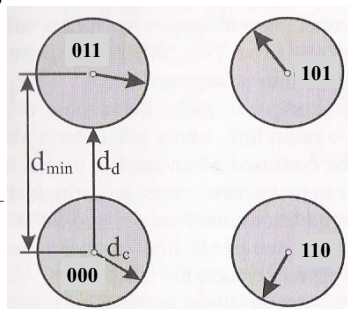
– брой на битовете, по които две кодови думи се различават една от друга

- Например, разстоянието на Хеминг $d(000, 011)$ е 2, защото:

$$000 \oplus 011 \text{ is } 011 \text{ (two 1s)}$$

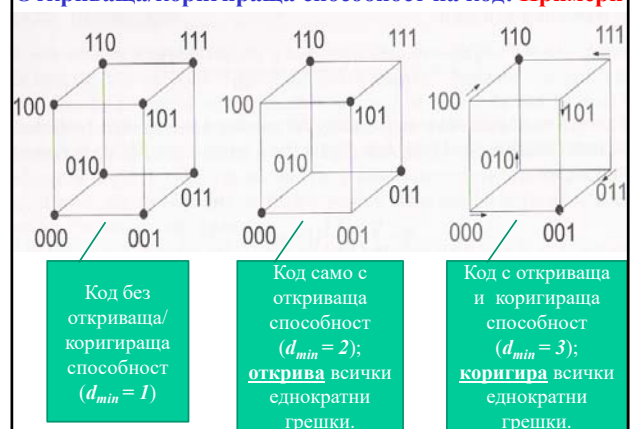
• **Кодово разстояние (d_{min})** – минималното от всички разстояния на Хеминг за даден код

- Индикатор за откриващата/коригиращата способност на кода

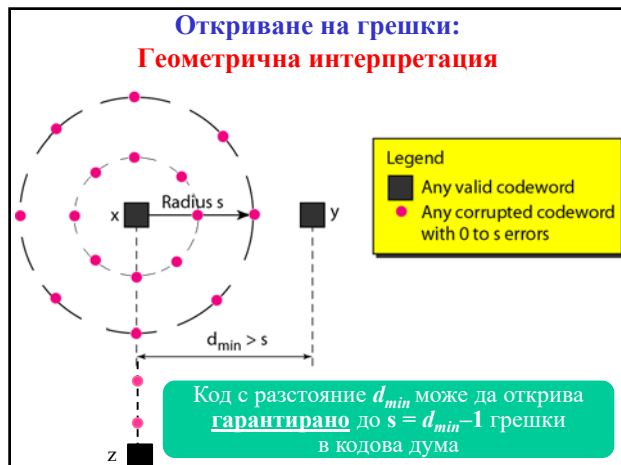

47

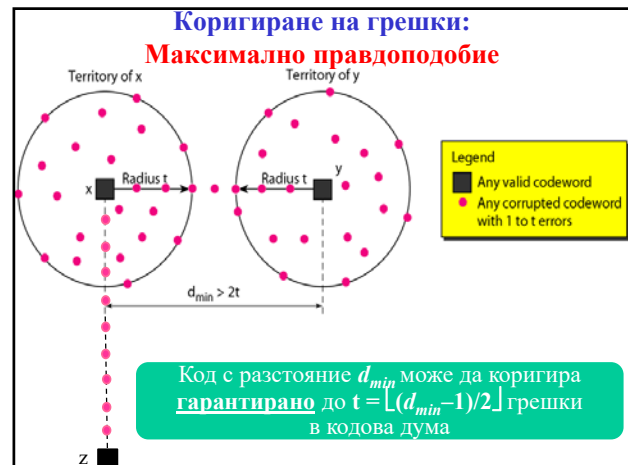
Откриваща/коригираща способност на код: Примери

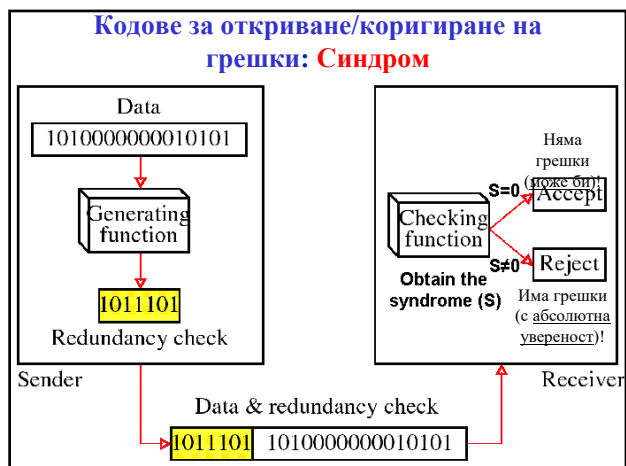
48

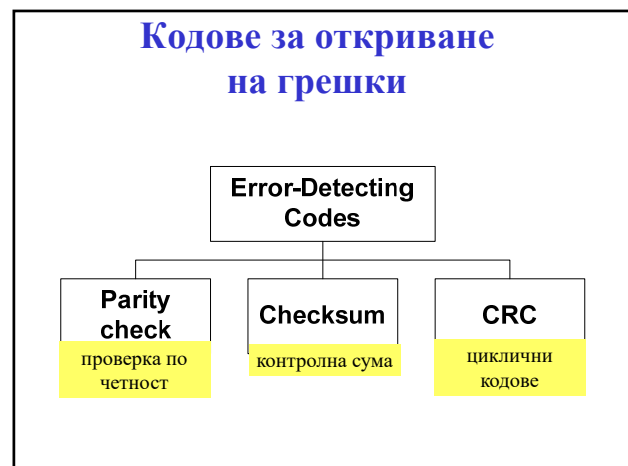
49

50

51

52

53

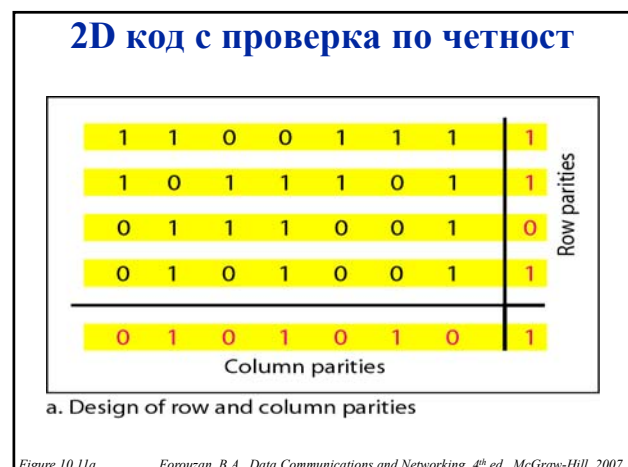

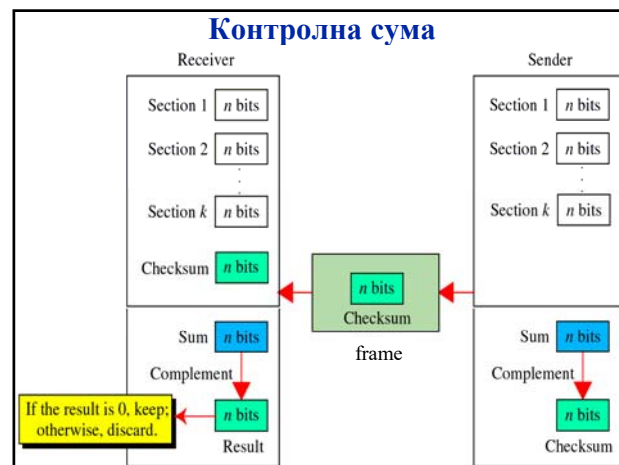
Figure 10.11a

Forouzan, B.A., Data Communications and Networking, 4th ed., McGraw-Hill, 2007

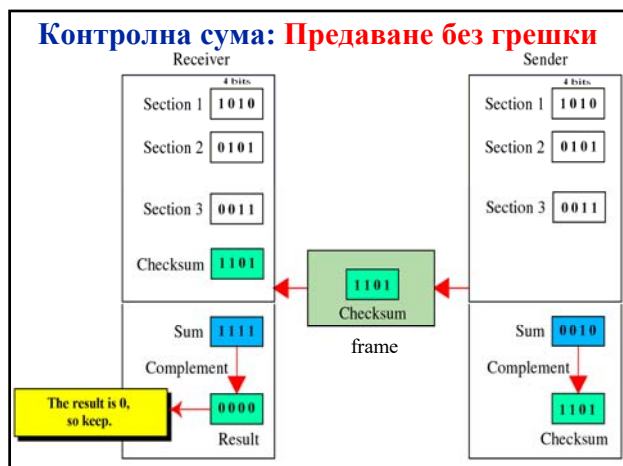
54

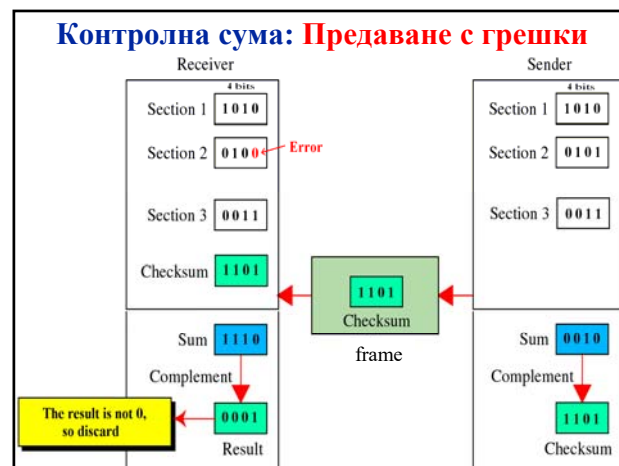
55

56

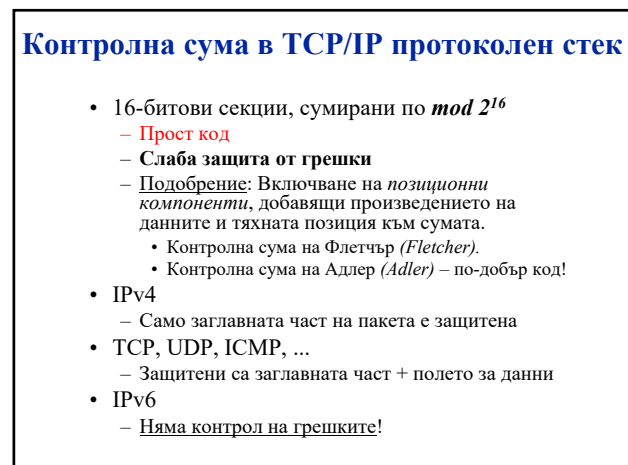
57

58

59

60

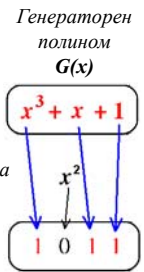
Циклични кодове (Cyclic Redundancy Check, CRC)

- Много добре дефинирана структура
- Прости за реализация
- Всяко *циклично преместване* на битове в кодова дума води до друга кодова дума на същия код
- Генерират се от **генераторен полином (generator)**
 - Всички валидни кодови думи на даден код се делят **без остатък** на генераторния полином
- Лесно е да се провери дали дадена кодова дума е получена с грешки
 - Ако остатъкът от това деление е различен от 0
- Кодовите думи се представят също като полиноми

61

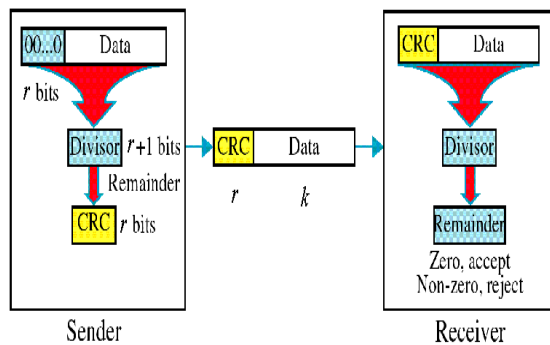
CRC (n, k) код

- Може да се запише и като **CRC-r**
 - n : дължина на код. дума
 - k : брой на инф. битове
 - $r = n - k$: брой на контр. битове
- Подател**
 - Генерира r контролни бита
 - r е степента на генераторния полином $G(x)$
 - За целта добавя r нули след инф. битове (блока с данни, който трябва да се кодира).
 - Разделя резултата на $G(x)$ и определя **остатък**
 - Остатъкът съдържа контрол. битове
 - Добавя **остатък** след инф. битове
 - Т.е. (данни | остатък) = кодова дума
 - Изпраща $n = k + r$ бита
 - Валидна код. дума, която се дели без остатък на $G(x)$
- Получател**
 - Разделя получената код. дума на $G(x)$
 - Ако **остатък** = 0 => код. дума вероятно НЕ съдържа грешки
 - Ако **остатък** $\neq 0$ => код. дума гарантирано е с грешки

62

CRC-r код: Кодиране и декодиране

63

CRC (7, 4) код: Кодиране и декодиране

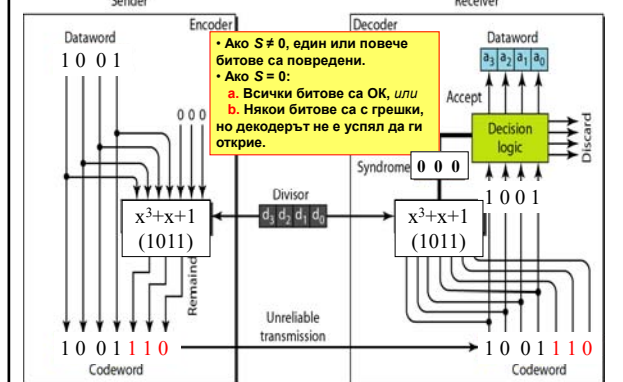
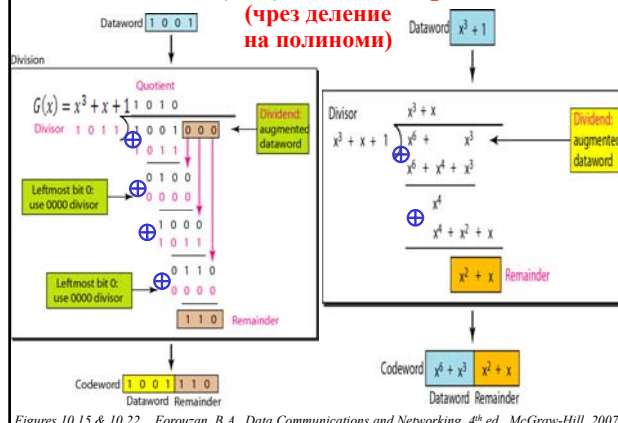

Figure 10.14 Forouzan, B.A., Data Communications and Networking, 4th ed., McGraw-Hill, 2007

64

CRC (7, 4) код: Кодиране

(чрез деление на полиноми)

Figures 10.15 & 10.22 Forouzan, B.A., Data Communications and Networking, 4th ed., McGraw-Hill, 2007

65

CRC (7, 4) код: Декодиране

(чрез деление на полиноми)

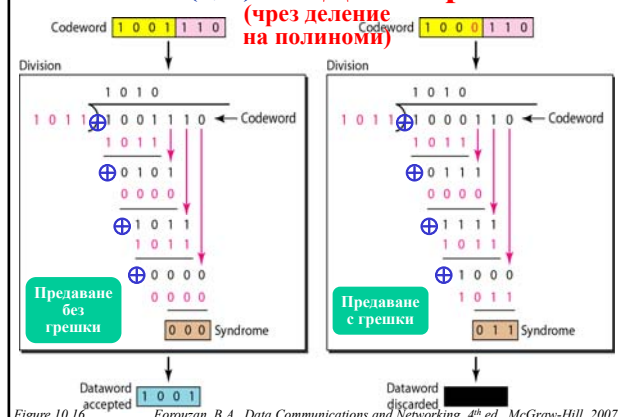

Figure 10.16 Forouzan, B.A., Data Communications and Networking, 4th ed., McGraw-Hill, 2007

66

CRC-*r* код: Откриваща способност

Може да открие:

- Всички еднократни грешки
 - Ако генераторният полином има повече от един член и коефициентът пред свободния му член (x^0) е 1
- Всички двукратни грешки
 - Ако генераторният полином не дели ($x^t + 1$); $0 < t < n-1$
- Всички грешки с нечетна кратност
 - Ако генераторният полином се дели на $(x+1)$
- Всички пакетни грешки с дължина $\leq r$**
- Повечето пакетни грешки с дължина $> r$
 - Вероятността за неоткрита грешка е 2^{-r}

69

Циклични кодове: Примери от практиката

Name	Polynomial	Application
CRC-8	$x^8 + x^2 + x + 1$	ATM header WiMax header
CRC-10	$x^{10} + x^9 + x^5 + x^4 + x^2 + 1$	ATM AAL
CRC-16	$x^{16} + x^{12} + x^5 + 1$	HDLC
CRC-32 ($d_{min} = 4$)	$x^{32} + x^{26} + x^{23} + x^{22} + x^{16} + x^{12} + x^{11} + x^{10} + x^8 + x^7 + x^5 + x^4 + x^2 + x + 1$	LANs PPP ATM AAL5

Table 10.7

Forouzan, B.A., Data Communications and Networking, 4th ed., McGraw-Hill, 2007

70

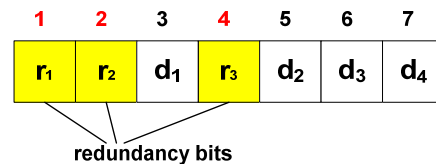
Кодове на Хеминг

- С кодово разстояние 3
 - Коригират еднократни грешки (напр. в данни, запазени в комп. архив)
 - Откриват двукратни грешки
- Битовите в кодовата дума са номерирани отляво надясно, започвайки с 1
 - Контролните битове са с номера, представляващи степен на 2 (т.е. 1, 2, 4, ...)
 - Информационните битове използват останалите номера
- Стойността на контролен бит r_i се определя чрез събиране по mod2 (XOR) на съответните информационни битове, чийто номер (в двоично представяне) съдържа 1 в позиция i .
- При декодирането всеки контролен бит се използва за проверка (по четност) на съответните (формирали го) информационни битове и на самия него.
- Резултатът от всяка такава проверка формира един (съответен) бит на синдрома S .
 - Ако $S = 0$, приетата кодова дума се счита за валидна.
 - Ако $S \neq 0$, то кодовата дума е невалидна и със сигурност съдържа грешка/и.
- В случай на еднократна грешка (т.е. сгрешен един бит) синдромът S (превърнат в десетичен вид) показва точно номера на сгрешения бит (и декодерът трябва само да го инвертира, за да коригира грешката).

71

Код на Хеминг (7, 4):

Позиции и номера на контролните битове

How many redundancy bits we need?

(n,k) code rule: $n+1 \leq 2^r$

where k = no. of data bits and r = no. of redundancy bits

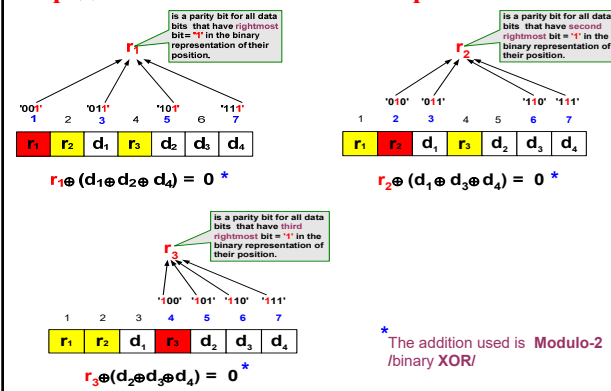
How to set the redundancy bits amongst the data bits?

 $2^0 = 1$ - position of r_1 $2^1 = 2$ - position of r_2 $2^2 = 4$ - position of r_3

72

Код на Хеминг (7, 4):

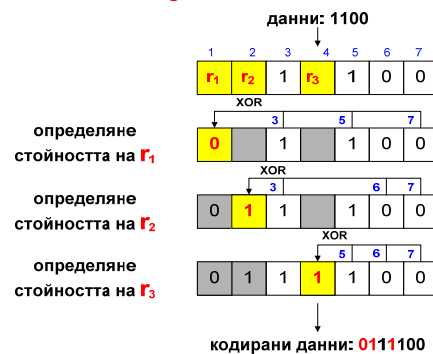
Определяне стойността на контролните битове

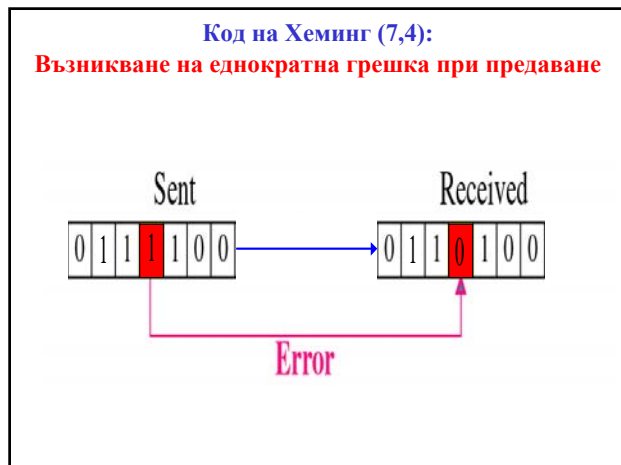
73

Код на Хеминг (7, 4):

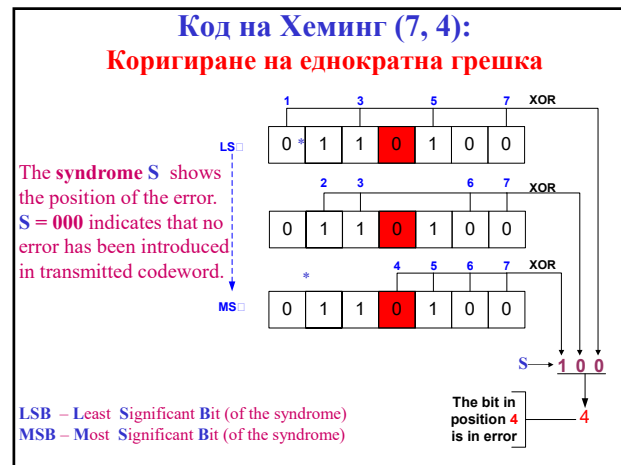
Пример за определяне стойността на контролните битове

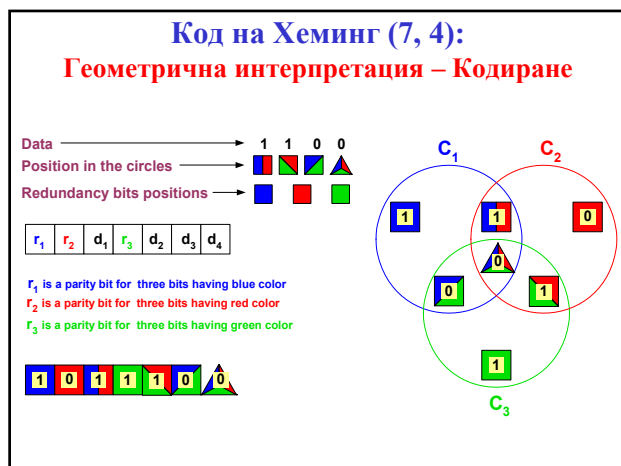
74

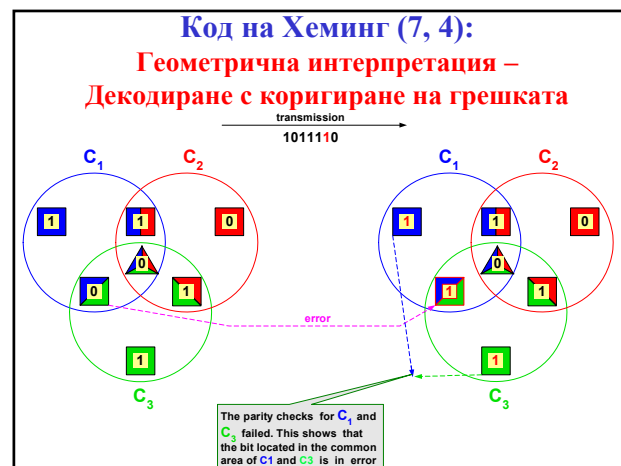
75

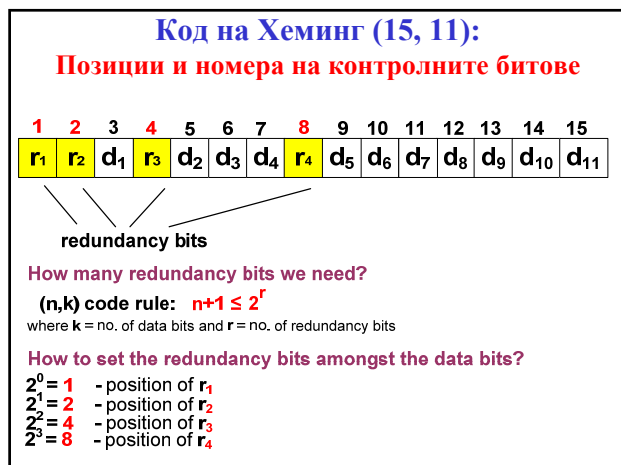
76

77

78

79